sluoksniu, tad čia galima kalbėti apie tamsiai pilkos žemės viršutinį ir apatinį horizontus. Didžioji radinių dalis rasta viršutiniame tamsiai pilkos žemės horizonte. Apatiniame horizonte rasta tik keliolika lipdytos keramikos brūkšniuotu ir lygiu paviršiumi šukių, todėl jo chronologiją nustatyti sunku.

Kalvos ŠR šlaite kastose perkasose įžemis buvo melsvas molis (šlynas), PV šlaite – gelsvas smėlis. Gyvenvietės egzistavimo laikotarpiu kalvos šlaituose reljefas buvo nelygus, nusėtas duobėmis. Įtvirtinimų ir pastatų liekanų (stulpaviečių) tyrinėtose vietose nerasta. Daug rastų gargažių ir geležies šlako trupinių rodo, kad netoli buvo lydomas metalas. Gali būti, kad tyrinėta vieta – gyvenvietės ūkinės zonos dalis, buvusi toliau nuo gyvenamųjų pastatų.

Pabaigus tyrimus dujotiekio trasos tiesimo zonoje, Daukšių piliakalnio papėdės gyvenvietės aplinkoje buvo kasami šurfai, siekiant nustatyti jos teritorijos dydį ir ribas. Buvo iškasta 14 šurfų (1x1 m dydžio), ištirtas bendras 14 m^2 plotas. Šurfuose fiksuotas iki 1,6 m storio kultūrinis sluoksnis. Beveik visuose šurfuose (išskyrus 1–2 ir 8) po supiltiniu pilkos žemės sluoksniu fiksuotas archeologiškai vertingas, įvairaus intensyvumo iki 40 cm storio tamsiai pilkos degėsingos žemės sluoksnis. G. Zabielos duomenimis, gyvenvietės plotas gali siekti 3 ha.

Daukšių piliakalnio papėdės gyvenvietės ir spėjamo kapinyno tyrinėjimų metu iš viso (perkasomis ir šurfais) ištirtas 651 m^2 plotas, surinkti 298 vienetai radinių.

FOOT SETTLEMENT OF THE DAUKŠIAI HILL-FORT

In 2005 in the Daukšiai hill-fort foot settlement and its vicinity the KPIP investigated the total area of 651 m^2 excavating test pits and trenches. 298 finds were collected. Hand-made potshards with smooth and brushed surface dominated (190 pieces were found). In the territory of the settlement under the fill layer of grey earth which was 10 to 70 cm thick a 20 to 90 cm thick archaeologically valuable layer of grey chary earth was investigated. Majority of the finds came from that. According to the investigation data the settlement dates to the first half of the 1st millennium A.D. Most probably, the site investigated belonged to the household area of the Daukšiai hill-fort foot settlement. The total area of the settlement may cover up to 3 ha. At the site of the assumed Daukšiai burial ground a human inhumation without any burial items was discovered.

DŽIUGINĖNŲ PILIAKALNIO PAPĖDĖS GYVENVIETĖ

Antanas KAVALIAUSKAS

Džiuginėnų piliakalnis (Telšių r., Gadūnavo sen.) stūkso kelio Telšiai–Alsėdžiai V pusėje, priešais kolektyvinius sodus „Draugystė“, netoli Telšių miesto ribos ženklo. Piliakalnis įrengtas atskiroje pailgoje 80 m ilgio kalvoje, iš trijų pusių supamas Durbino upelio slėnio ir pelkių. Piliakalnis datuojamas I tūkst. pradžia – XIII a. Visose piliakalnio papėdėse, 6,5 ha plote yra papėdės gyvenvietė.

Džiuginėnų piliakalnio papėdės gyvenvietę (A 1379K2) jau tyrinėjo L. Valatkienė

1993 m. (žr. *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 79–84) ir Z. Baubonis kartu su B. Dakaniu 1999 m. (žr. *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 86–87). Tyrinėjant gyvenvietę 1993 ir 1999 m. buvo fiksuotas 50–150 cm storio kultūrinis sluoksnis, aptiktos ugniaviečių, židinių (įrengtų panaudojant plūktą molį ir akmenis) bei šulinio liekanos. Taip pat aptikta geležinė diržo sagtis, žalvarinis žiedas ir keramikos – žiestų molinių puodų šukių, kurių dalis buvo ornamentuota bangelėmis ir horizontaliomis linijomis, o petelių srityje – įstrižais įgilintais rėželiais. Rastoji keramika datuojama XII–XIII a.

KPIP Džiuginėnų piliakalnio papėdės gyvenvietę tyrinėjo 2005 m. birželio mėnesį. Žvalgomaisiais šurfais tyrinėta gyvenvietės Š dalis – nedidelė kalvelė, esanti šalia kelio Telšiai–Alsėdžiai ir kelio link Germanto ežero sankryžos (prie šios sankryžos stovi didelis lauko riedulys su užrašu „Germantas“).

Kelio link Germanto ežero P pusėje, numatomo tiesti elektros kabelio trasos vietoje, buvo iškasta 11 1x1m dydžio, 0,4–1,5 m gylio žvalgomųjų šurfų, ištirtas bendras 11 m^2 plotas. Dalis šurfų (1–7) iškasti piliakalnio papėdės gyvenvietės ribose, o kita dalis (8–11) – į V nuo gyvenvietės teritorijos V ribos. Pastarieji šurfai kasti siekiant patikslinti Džiuginėnų piliakalnio papėdės gyvenvietės teritorijos ribas. Juose archeologiškai vertingo kultūrinio sluoksnio ir radinių neaptikta. Panaši situacija stebėta ir šurfuose 1–5, iškastuose gyvenvietės teritorijos ribose. Juose taip pat nieko vertinga nerasta.

Kalvelės V šlaite, žemėjančiame link medžiais ir krūmais apaugusios pelkėtos lomos, iškastuose šurfuose 6–7 aptiktas archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis. Šurfe 6 šis sluoksnis (tamsiai pilka riebi durpinga žemė) buvo 65 cm storio ir atsidengė po 25 cm storio pilkos, ariant permaišytos žemės sluoksniu. Šiame šurfe, 50 cm gylyje rastas lipdytas grubios molio masės (su grūsto granito priemaišomis) puodo dugnelio fragmentas ir mažai informatyvi tokios pat molio masės lipdyto puodo šukelė.

Šurfe 7 tamsiai pilkos durpingos žemės sluoksnis buvo 1,1 m storio, jis, kaip ir šurfe 6, fiksuotas po 40 cm storio pilkos permaišytos žemės sluoksniu. Šurfe 7, tamsiai pilkos žemės sluoksnyje, 1 m gylyje rasta lipdyta grubios molio masės brūkšniais ornamentuota puodo sienelės šukė. Kiek giliau, 1,1 m gylyje, aptiktas geležies gargažės gabaliukas. Radiniai, aptikti šurfuose 6–7, apytiksliai gali būti datuojami I tūkst. pr. Kr. pabaiga – I tūkst. pirmąja puse.

FOOT SETTLEMENT OF THE DŽIUGINĖNAI HILL-FORT

In 2005 the KPIP performed an archaeological survey in the N part of the Džiuginėnai hill-fort foot settlement. During the survey 11 test pits were excavated, and the total area of 11 m^2 was investigated. In the test pits 1–5 and 8–11 no archaeologically valuable cultural layer was found. In the test pits 6–7 a 65 to 110 cm thick archaeologically valuable layer of dark-grey peaty earth was established. It lay beneath a grey plough zone layer, which was 25 to 40 cm thick. In the test pits 6–7 three rough hand-made potshards were found; one of them had a brushed surface. Besides that, a piece of iron slag was discovered. The finds coming from the test pits 6–7 can be roughly dated to the late 1st millennium B.C. – the early 1st millennium A.D.